

ชื่อเรื่อง การศึกษาบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าดงนามน
จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย นายวิเชียร จงชูวณิชย์ **ปริญญา** ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)

กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ นฤมล อินทร์ประสิทธิ์ ประธานกรรมการ
ดร. รังสรรค์ สิงห์เลิศ กรรมการ
อาจารย์ ศศิธร ทองชัย กรรมการ

สถาบันราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทขององค์กรท้องถิ่น เปรียบเทียบบทบาทของ
องค์กรท้องถิ่น และปัญหาขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการป่าชุมชนดงนามน จังหวัดกาฬสินธุ์และ
จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกองค์กรท้องถิ่นที่อยู่รอบป่าชุมชนดงนามน
ได้แก่ สมาชิกกลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกคณะ
กรรมการโรงเรียน สมาชิกคณะกรรมการหมู่บ้าน และสมาชิกคณะกรรมการวัด จำนวน 225 คน
โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบ
สอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows
สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทาง
เดียว (One - way Analysis of variance) และการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison
Test) ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการป่าชุมชนดงนามน ในด้านบทบาทการสร้าง
จิตสำนึกการอนุรักษ์ป่าชุมชนดงนามน มีการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อย ค่าเฉลี่ย 3.45
ในด้านบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามน มีการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อย ค่าเฉลี่ย
3.30 ในด้านบทบาทการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน มีการปฏิบัติ
บทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นบางครั้ง ค่าเฉลี่ย 3.22 ในด้านบทบาทในการนำขนบธรรมเนียม

ประเพณี ความเชื่อ และภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการป่าชุมชนดงนามน มีการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับไม่ค่อยได้ปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 2.38

2. การเปรียบเทียบบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการป่าชุมชนดงนามน พบว่า

2.1 องค์กรบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนแตกต่างจากกลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า คณะกรรมการโรงเรียน และคณะกรรมการวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า คณะกรรมการโรงเรียน และคณะกรรมการวัดมีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนมากกว่าองค์กรบริหารส่วนตำบล

2.2 คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนแตกต่างจากคณะกรรมการโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนมากกว่าคณะกรรมการหมู่บ้าน

2.3 กลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่ามีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนแตกต่างกับองค์กรบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่ามีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนมากกว่าองค์กรบริหารส่วนตำบล

2.4 คณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนแตกต่างกับองค์กรบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคณะกรรมการโรงเรียน มีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนมากกว่าองค์กรบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน

2.5 คณะกรรมการวัดมีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนแตกต่างกับองค์กรบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคณะกรรมการวัด มีบทบาทในการจัดการป่าชุมชนดงนามนมากกว่าองค์กรบริหารส่วนตำบล

3. ปัญหาขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการป่าชุมชนดงนามนที่สำคัญที่สุด คือ ปัญหาขาดงบประมาณในการจัดการป่า รองลงมา คือ ปัญหาชาวบ้านยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ป่า ปัญหาชาวบ้านไม่ปฏิบัติตามระเบียบในการใช้ประโยชน์จากป่า ปัญหาไฟป่า และปัญหาข้าราชการของรัฐเฉื่อยชาต่อการติดต่อประสานงานเรื่องป่าระหว่างชาวบ้านกับรัฐ

Title : A Study of Roles of Local Organizations in the Management of the Community Forest : A Case Study of Dong Namon Community Forest of Kalasin and Roi-Et Provinces

Author : Wichien Chongchuanid **Degree** : M.A. (Social Sciences for Development)

Advisors : Ms. Narumol Inprasitha, Chairperson

Dr. Rungsan Singhalert, Committee

Ms. Sasithorn Thongchai, Committee

Rajabhat Institute Mahasarakham, 2003

Abstract

The objectives of this study were to investigate the roles of local organizations, compare roles of local organizations and explore the problems in the management of Dong Namon Community Forest of Kalasin and Roi-Et Provinces. The samples of the study were 225 members of local organizations living around Dong Namon Community Forest which comprised members of forest conservation volunteers, members of Sub-district Administrative Organizations, members of school committee, members of village committee and members of temple committee who were selected by the Simple Random Sampling Method. The instruments used for collecting data were questionnaires which had the reliability at 0.92. The data were analyzed by the SPSS for Windows Program. The statistics were percentage, mean, standard deviation, One-Way Analysis of Variance, Scheffe's Multiple Comparison Test and the statistical significance level was 0.05.

The findings revealed the followings :

1. The operation role of local organizations in the management of Dong Namon Community Forest in creating forest conservation awareness aspect was found at the "often" level, having the mean value at 3.45. In the management of Dong Namon Community Forest aspect, the operation role was found at the "often" level, having the mean value at 3.30. In the aspect of

promoting participation of people in the management of Dong Namon Community Forest, the operation role was found at the “sometimes” level, having the mean value at 3.22. In the aspect of incorporating traditions, customs, beliefs and local wisdom into the management of Dong Namon Community Forest, the operation role was found at the “rarely” level, having the mean value at 2.38.

2. When comparing roles of local organizations in the management of Dong Namon Community Forest, the findings revealed the followings :

2.1 Sub-district Administrative Organizations and members of forest conservation volunteers, members of school committee and members of temple committee played roles in the management of Dong Namon Community Forest at different levels, having the statistical significance at 0.05. In other words, Sub-district Administrative Organizations played more roles in the management of Dong Namon Community Forest than members of forest conservation volunteers, members of school committee and members of temple committee.

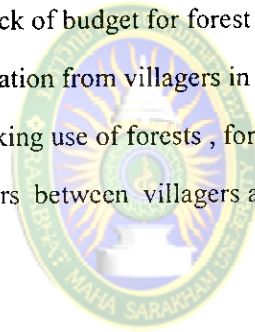
2.2 Members of village committee and members of school committee played roles in the management of Dong Namon Community Forest at different levels, having the statistical significance at 0.05. In other words, members of school committee played more roles in the management of Dong Namon Community Forest than members of village committee.

2.3 Members of forest conservation volunteers and members of Sub-district Administrative Organizations played roles in the management of Dong Namon Community Forest at different levels, having the statistical significance at 0.05. In other words, Members of forest conservation volunteers played more roles in the management of Dong Namon Community Forest than members of Sub-district Administrative Organizations.

2.4 Members of school committee and members of Sub-district Administrative Organizations and members of village committee played roles in the management of Dong Namon Community Forest at different levels, having the statistical significance at 0.05. In other words, members of school committee played more roles in the management of Dong Namon Community Forest than members of Sub-district Administrative Organizations and members of village committee.

2.5 Members of temple committee and members of Sub-district Administrative Organizations committee played roles in the management of Dong Namon Community Forest at different levels, having the statistical significance at 0.05. In other words, members of temple committee played more roles in the management of Dong Namon Community Forest than members of Sub-district Administrative Organizations.

3. The most serious problem of local organizations in the management of Dong Namon Community Forest was lack of budget for forest management. Other problems were concerned with lack of full cooperation from villagers in implementing forest conservation activities, villagers' violation of rules on making use of forests, forest fires, and inactive Government officials in coordinating on the forest matters between villagers and Government sectors.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University